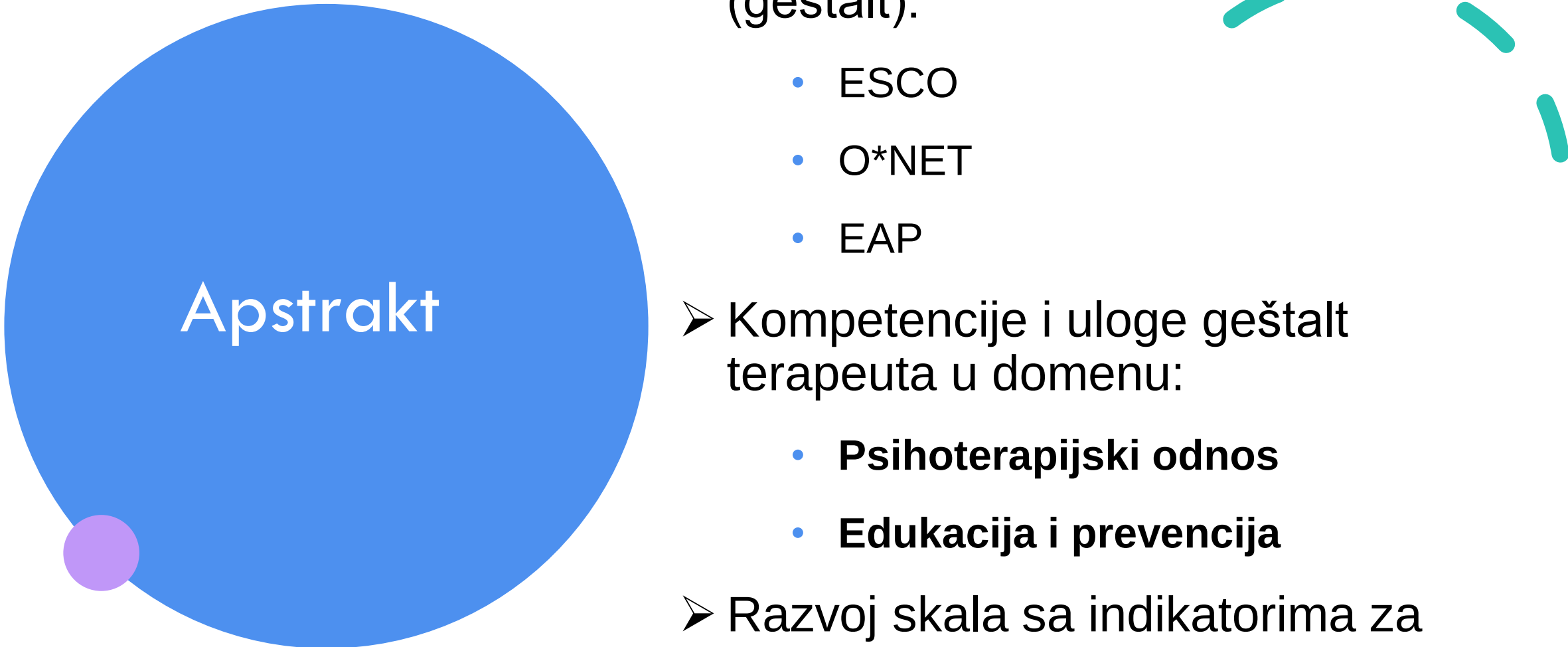

Kompetencije Geštalt terapeuta i razvoj skala samo-procene u domenima *psihoterapijski odnos, edukacija i prevencija*

Jelena Stefanović
Mentor: dr sc. Ivana Vidaković

oktobar 2025.

Apstrakt

- Profil kompetencija terapeuta (geštalt):
 - ESCO
 - O*NET
 - EAP
- Kompetencije i uloge geštalt terapeuta u domenu:
 - **Psihoterapijski odnos**
 - **Edukacija i prevencija**
- Razvoj skala sa indikatorima za samo-procenu terapeuta

Kompetencije

Sposobnosti kojima osoba mora da ovlada da bi se zadovolji zahtevi radnog mesta/posla, određeni standardi

osnovni elementi ove jedinice su *znanja, veštine i stavove.*

Kompetencije su osnovne jedinice standarda zanimanja i kvalifikacija, neophodne za jasno procesa i ishoda obrazovanja

KO SLUŠA?

**kliničke i
terapijske**

**komunikacione i
interpersonalne**

**Organizacija i
saradnja sa
drugim
stručnjacima i
institucijama**

**refleksivna i
etička praksa**

Konceptualna osnova - razumevanje različitih teorijskih okvira koji leže u osnovi terapijskih pristupa, uključujući različite edukativne pravce poput kognitivno-bihevioralnih, psihodinamskih, sistemskih...

Terapeutski odnos - izgradnja i održavanje stabilnog i poverljivog odnosa kao ključnog elementa efektivne terapije. Ovo uključuje sposobnosti aktivnog slušanja, empatije, kreiranja sigurnog prostora za rad i istraživanje.

Planiranje intervencije - razvoj prilagođenog plana rada zasnovanog na specifičnim potrebama klijenta i definisanim ciljevima, a zasnovanog na adekvatnoj proceni.

Etička i kulturna senzitivnost - terapeuti moraju biti svesni etičkih smernica, uključujući poverljivost, informisani pristanak i granice, kao i uticaja različitih kulturnih sistema vrednosti i načina života na pogled na svet i iskustva klijenta.

Evaluacija i tretman podrazumeva praćenje napretka klijenta, prilagođavanje plana rada po potrebi i rad na uspešnom završetku terapije.

✓ **Domen I: Profesionalna, nezavisna i odgovorna praksa**

✓ **Domen II: Psihoterapijski odnos**

- Uspostavljanje odnosa
- Upravljanje i održavanje odnosa
- Upravljanje izazovima i poteškoćama u psihoterapeutskom odnosu
- Zaključivanje odnosa

✓ **Domen III: Procena, dijagnoza i plan rada**

✓ **Domen IV: Ugovaranje – razvoj ciljeva, plana i strategija**

✓ **Domen VI: Upravljanje krizom, promenama i rad na traumi**

✓ **Domen VII: Završavanje i evaluacija**

✓ **Domen VIII: Saradnja sa drugim profesionalcima**

✓ **Domen IX: Korišćenje supervizije, intervizije i kritičke evaluacije**

✓ **Domen X: Rad u etičkom, socijalnom, kulturnom i političkom okviru**

✓ **Domen XI: Upravljanje praksom i administracija**

✓ **Domen XII: Istraživanje**

✓ **Domen XIII: Prevencija i edukacija**

- Prevencija i edukacija sa klijentima
- Prevencija i edukacija u široj zajednici

PROFIL KOMPETENCIJA GEŠTALT PSIHOTERAPEUTA

9

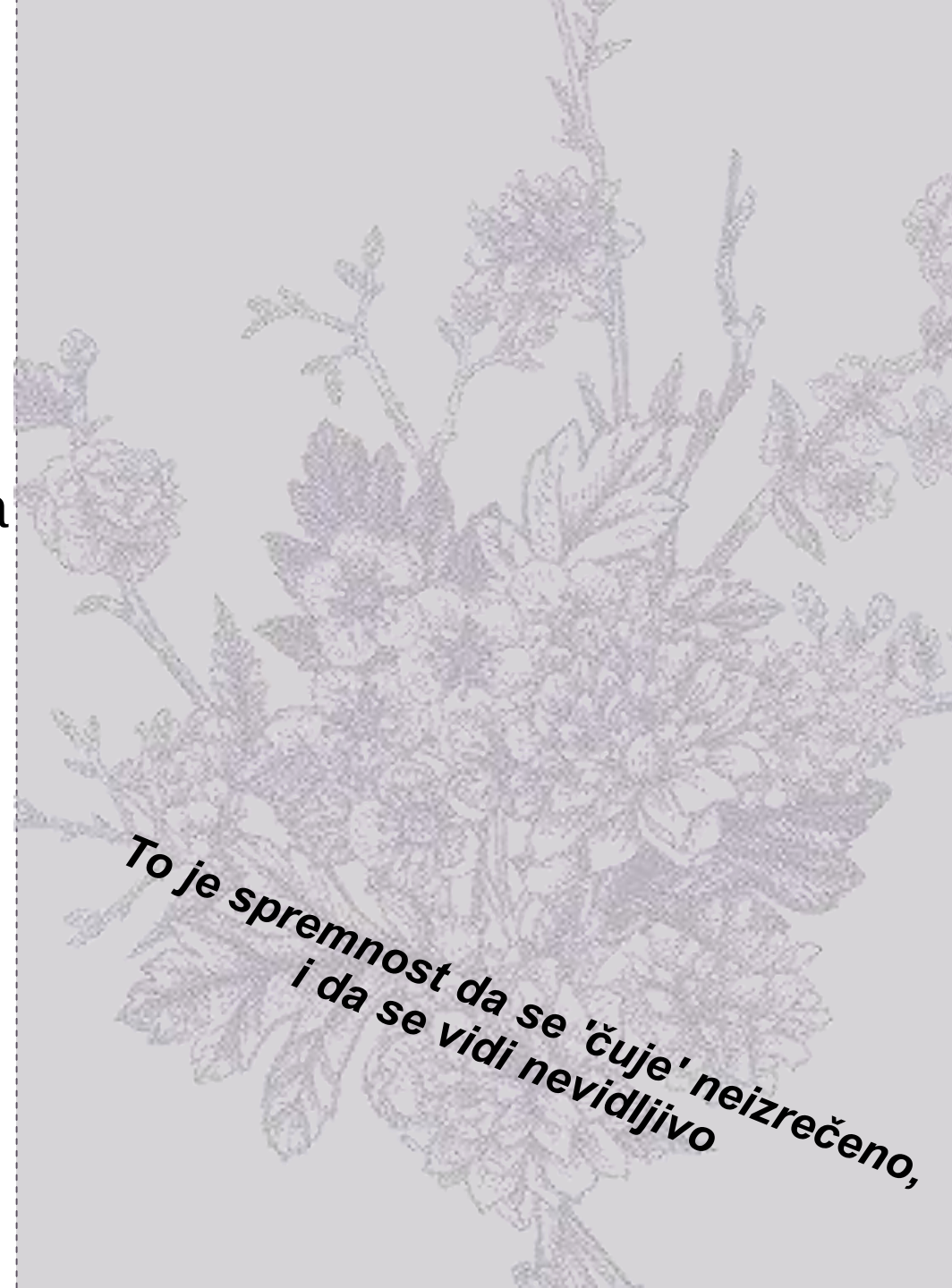
- Na osnovu generalne liste kompetencije Evropske psihoterapeutske asocijacije u okviru Evropske Asocijacije za Geštalt Terapiju (EAGT) izrađena je lista specifičnih profesionalnih kompetencija geštalt terapeuta.
- Lista dopunjuje osnovne kompetencije EAP-a fokusirajući se na sposobnosti specifične za Geštalt modalitet rada, otvarajući prostor za izgradnju ličnog stila terapeuta.
- Kompetencije geštalt terapeuta ne obuhvataju samo teorijsko znanje i tehničke veštine, **već i razvijenu sposobnost za dijalog, kontakt, refleksiju i odgovornost u odnosu sa klijentom, zajednicom i sobom.**
- **Geštalt pristup podrazumeva terapeuta koji je istovremeno otvoren, autentičan i sposoban za stalni kontakt kroz kontakt (Sills et al., 2012).**

Psihoterapijski odnos u GT

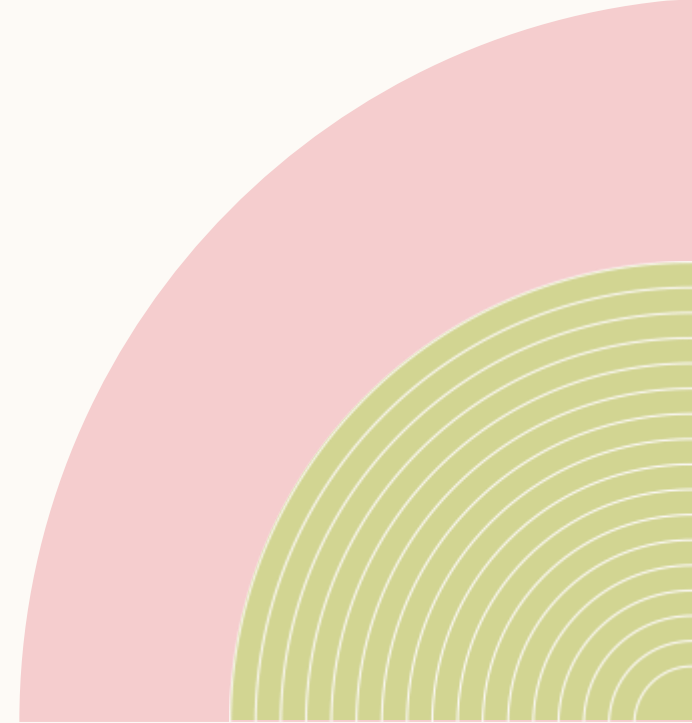

- Autentičan odnos koji se razvija između terapeuta i klijenta je sama suština GT
- Rad u dijaloškom odnosu nosi potencijal promene i izvor je rasta i razvoja klijenta, usmeren je ka povećanju svesnosti i zasniva se na potpunoj prisutnosti terapeuta i klijenta u Ja-Ti kontaktu, kroz „ovde i sada“.
- Terapeut:
 - Inicira i neguje autentičan kontakt,
 - živi dijalog sa predanošću,
 - primenjuje inkluziju,
 - podržava horizontalan odnos

*To je spremnost da se 'čuje' neizrečeno,
i da se vidi nevidljivo*

- **Skala procene - operativna ček lista indikatora za samo-evaluaciju terapeuta** u praktičnom radu, koja može poslužiti u reflektovanju sopstvenog rada ili kao alat za superviziju.
- Indikatori su formulisani u vidu tvrdnji koje opisuju sposobnost, odnosno ponašanje koje se samoprocenjuje, da li je prisutno ili nije.
- Pri formulaciji indikatora se pazilo na kriterijume **konkretnosti – opisuju određeno ponašanje, merljivosti – mogu da se procene kroz posmatranje/samoprocenu, jednostavnosti – jasna tvrdnja imajući u vidu geštalt rečnik i pojmove, neutralnost – indikator meri prisustvo sposobnosti i ponašanje, nije vrednosni sud (da li se nešto radi dobro ili loše), i polaze od tačno određenih kompetencija koje se mere.**

Oblast	Indikatori	Ostvarenost	Refleksija
Terapeut: Demonstrira svesnost i refleksiju o sopstvenim unutrašnjim stanjima u odnosu sa klijentom	1. Prepoznaje i reflektuje svoja osećanja, misli, senzacije i telesne reakcije koje se javljaju tokom rada sa klijentom. 2. Kritički razmatra svoju ulogu i poziciju u nastajućem polju odnosa sa klijentom. 3. Deli relevantna iskustva iz odnosa, sa supervizorima ili kolegama u cilju profesionalnog razvoja	✓ ✗	• Šta klijent konkretno u meni budi? • Kako me klijent doživljava? • U kojoj meri su moje reakcije na klijenta povezane sa prošlim iskustvima i nezavršenim poslovima?

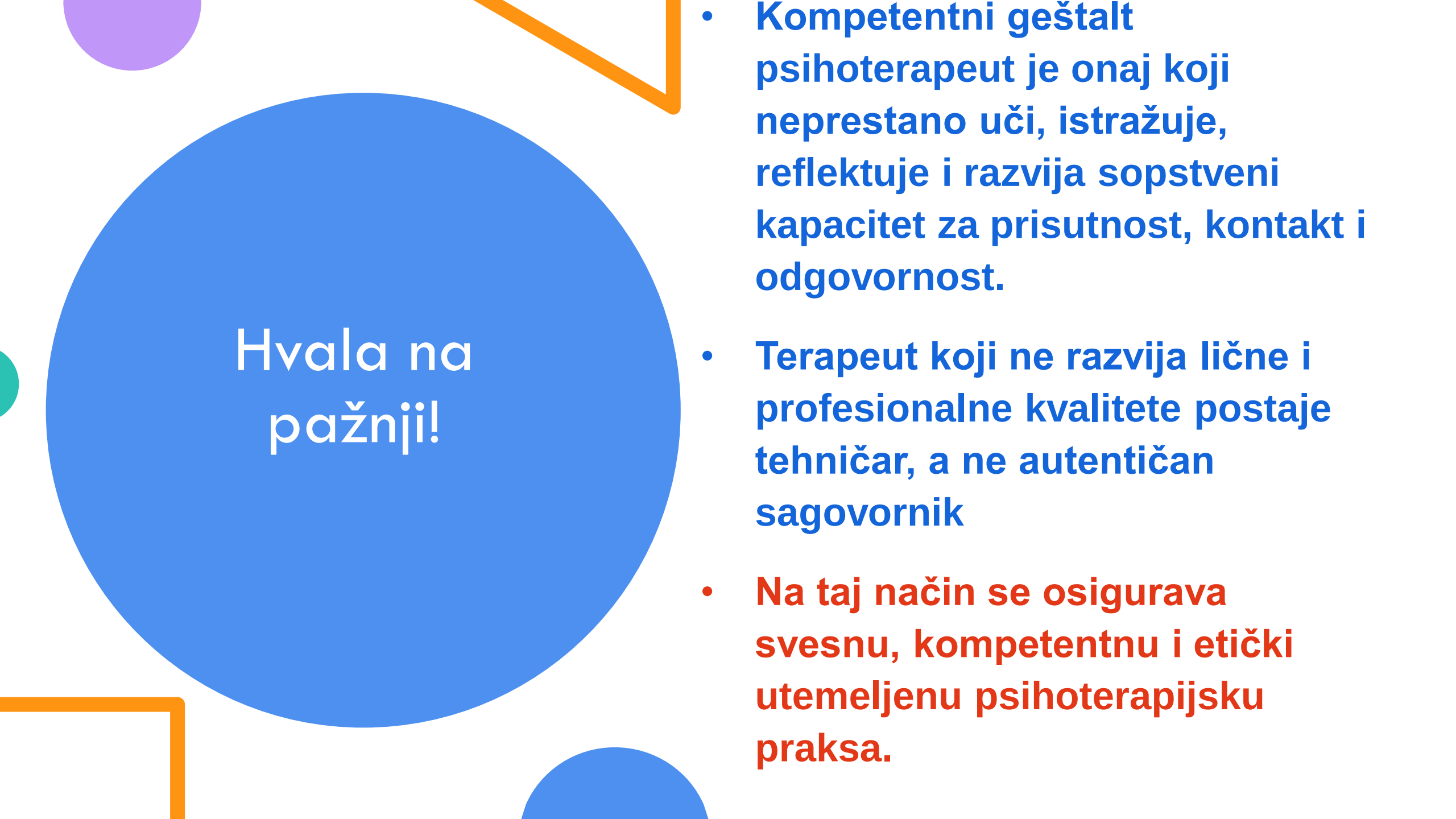

Edukacija i prevencija u GT

- ❖ **GT ima humanistički i socio-politički pristup**
- ❖ **Geštalt terapeut vidi prevenciju i edukaciju kao podršku samoregulaciji i razvoju kapaciteta za odnos i kontakt.**
- ❖ **Edukacija se dešava i unutar terapije, ali i kroz angažman terapeuta u širem društveno-edukativnom i političkom kontekstu**
- ❖ **Terapeut preuzima i ulogu edukatora, posebno kada klijentu treba razumevanje procesa ili osećaj kontrole**
- ❖ **Edukativna uloga pomaže klijentu da izrazi doživljaje i razume emocije (npr. kod anksioznosti, panike)**
- ❖ **Terapeut balansira ulogu edukatora i terapeuta – promena ne nastaje kroz predavanje već kroz iskustvo**

Oblast	Indikatori	Ostvarenost	Refleksija
Terapeut: Reflektuje i učestvuje u širim društvenim temama kroz terapijski rad, edukaciju i prevenciju	1. Koristi terapiju i kao prostor za osnaživanje u kontekstu društvenih izazova (npr. nasilje, diskriminacija, sukobi). 2. Aktivno promišlja svoju poziciju i doprinose u društvenim strukturama. 3. Koristi znanje i iskustvo da ukaže da relacije u zajednici, izazove, načine prilagođavanja u zajednici.	✓ ✗	• Da li je klijent podržan da otvara teme vezane za društvene izazove? • Da li doprinosim većoj svesnosti i boljem razumevanju u zajednici u sagledavanju adaptacija pojedinačnih osoba, teškoće sa kojima se suočavaju, značaju mentalnog zdravlja, načinima podrške?

Hvala na
pažnji!

- **Kompetentni geštalt psihoterapeut je onaj koji neprestano uči, istražuje, reflektuje i razvija sopstveni kapacitet za prisutnost, kontakt i odgovornost.**
- **Terapeut koji ne razvija lične i profesionalne kvalitete postaje tehničar, a ne autentičan sagovornik**
- **Na taj način se osigurava svesnu, kompetentnu i etički utemeljenu psihoterapijsku praksa.**